

Varhanářská firma bratří Braunerů v Uničově – její specifika a význam

Jitka Kocůrková

Varhanářská firma bratří Braunerů v Uničově představuje jednu z nejzajímavějších varhanářských firem jak v kontextu českých zemí, tak i střední Evropy. V porovnání s literaturou o jiných varhanářských firmách je i přes tuto skutečnost její reflexe v odborné organologické literatuře doposud minimální. Některé zmínky o činnosti bratří Edmunda a Wilhelma Braunerů zahrnuje rozsáhlá studie Jiřího Sehnala o vývoji varhan na Moravě do 19. století¹ a též jeho dvoudílná publikace,² která sleduje vývoj varhanářství až do závěru 19. století. Systematicky pojatému výzkumu varhanářství 19. a 20. století na Moravě, včetně reflexe vývojové, konstrukční, metodologické či terminologické problematiky tzv. romantických varhan, se věnuje německy psaná práce Petra Lyka.³ V této publikaci lze nalézt také některé zmínky o varhanách firmy Brauner, mimo jiné je zde analyzován reprezentativní nástroj firmy Brauner v Úsově. Tentýž autor se o působení firmy Brauner zmiňuje i v několika studiích.⁴ O reprezentativním nástroji v kostele sv. Jiljí v Úsově též napsal kratší stať Zdeněk Fridrich.⁵ Některé dílčí studie přinášejí informace o charakteru firmy Brauner a popisy nových či opravených nástrojů zejména v plzeňské

¹ Sehnal, Jiří: „Vývoj varhanářství na Moravě do roku 1900“, *Hudební věda*, č. 1, 1980, s. 3–35.

² Sehnal, Jiří: *Barokní varhanářství na Moravě. I. díl – varhanáři*, Brno, 2003. Sehnal, Jiří: *Barokní varhanářství na Moravě. II. díl – varhany*, Brno, 2004.

³ Lyko, Petr: *Die Orgel im Gebiet von Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov und Šumperk in den Jahren 1860–1960; Eine Modellsonde zur Entwicklung ihrer Konstruktions- und künstlerischen Spezifität auf dem Hintergrund des mitteleuropäischen Orgelbaus der gegebenen Zeit*, Olomouc, 2011.

⁴ Např. Lyko, Petr: „Tzv. romantické varhanářství na Moravě a ve Slezsku – k otázce vztahu centra a regionu“, in: Vičarová, Eva (ed.), *Hudba v Olomouci a na střední Moravě II*, Olomouc, 2008, s. 259–266; Lyko, Petr: „Konstrukční a umělecká specifika tzv. romantických varhan na Olomoucku, Šumpersku a Jesenicku“, in: Silná, Ingrid (ed.), *Hudba v Olomouci a na střední Moravě III*, Olomouc, 2009, s. 185–196.

⁵ Fridrich, Zdeněk: „Kapitoly z hudební topografie: Úsov“, *Opus musicum*, č. 2, 1970, s. 20–21.

synagoze,⁶ v kostele sv. Michala v Olomouci⁷ a v Mohelnici.⁸ O varhanách, které firma Brauner stavěla nebo opravovala ve Vídni, pojednává publikace Güntera Ladeho.⁹ Jedná se především o varhany v piaristickém kostele Maria Treu, v Hernals a v zámecké kapli v Schönbrunn.¹⁰

Biografické údaje Wilhelma a Edmunda Braunera a výrobní produkce jejich firmy vychází především z průzkumu pramenné základny.¹¹ Cenné zdroje informací představují též dochované varhany na území Čech a Moravy a ve Vídni, dále firemní štítky, pohlednice a reklamní brožury.¹²

Wilhelm Brauner se narodil 19. května 1851 v Olomouci a bratr Edmund 7. ledna 1855 tamtéž. Oba byli pokřtěni právě v Olomouci, kde rodina bydlela pravděpodobně do 60. let 19. století,¹³ pak se přestěhovala do Uničova, tehdy německého města Mährisch Neustadt. Braunerovi zakoupili pozemek na předměstí Uničova, v Nádražní ulici č. p. 11, kde také postavili varhanářskou dílnu.¹⁴ Jelikož žádali o finanční pomoc (12 000 zlatých) Správu knížecího liechtensteinského majetku v Nových Zámčích, v kupní smlouvě se museli zavázat, že dílnu dokončí do roku 1887 a celou nemovitostí navíc ručili na půjčku uvedeného finančního obnosu. Finanční situace ve firmě nebyla obzvláště příznivá, varhanáři se stále potýkali s finančními problémy, a tak Správu knížecího liechtensteinského majetku v Nových Zámčích žádali o půjčky téměř neustále. V důsledku finančních problémů, ale i nedorozumění mezi bratry, byla dokonce firma rozdělena, a to až do smrti Edmunda 17. března roku 1904.¹⁵ Pak se živnost jmenovala pouze Wilhelm Brauner.

⁶ Studie Adama Viktory, která je zahrnuta v článku Tiny Frühauf. Frühauf, Tina: „...auch über ein Kuriosum muss berichtet werden. Orgeln in Synagogen Böhmens und Mährens“, *Die Böhmisches Länder als Orgellandschaft*, Praha, 2005, s. 80.

⁷ Schindler, Antonín: „Z historie varhan u sv. Michala v Olomouci“, *Výroční zpráva Okresního archivu v Olomouci za rok 1975*, Olomouc, 1976, s. 47–60.

⁸ Sehnal, Jiří: „Z minulosti mohelnických varhan“, *Severní Morava*, č. 30, 1975, s. 62–66.

⁹ Lade, Günter: *Orgeln in Wien*, Wien, 1990.

¹⁰ V souvislosti se zakázkou pro Schönbrunn je nutné zmínit, že firma byla tehdy vedená jen Wilhelmem Braunerem. V té době rovněž spolupracovala s vídeňskou varhanářskou firmou Josefa Swobody, obě firmy vystupovaly pod jednotným názvem Swoboda-Brauner.

¹¹ Převážnou část informací poskytly archivní materiály z fondů Zemského archivu Opava, pobočky Olomouc (zvláště fondy ACO), Státního okresního archivu Olomouc a Státního okresního archivu Jeseník, Úřad patentového vlastnictví Praha, Österreichisches Patentamt Wien.

¹² *Orgel-Disposition und Preise sammt Ausführungs-Bestimmungen der K. K. Auschl. priv. Kirchen- & Concert-Organbau-Anstalt von Brüder Brauner in Mahr. Neustadt*. Olmütz, 1885.

¹³ Peyscha, Franz: *Olmützer Stadt-Schematismus, Zusammengestellt*. Olmütz, 1859. Zde je uvedena adresa č. p. 139, Mittl. Zarteng. Links. Další adresář z roku 1866 již neuvádí bydliště rodiny Braunerů.

¹⁴ Kux, Johann: *Geschichte der kögl. Stadt Mährisch-Neustadt. Zu deren 700-Jahrfeier der Verleihung deutschen Rechtes*, Mährisch-Neustadt, 1923, s. 299.

¹⁵ Edmund po své svatbě roku 1895 požadoval větší částku peněz. Bratři měli v květnu 1897 zaplatit další splátku pokladně Správy liechtensteinského majetku, ale Wilhelm žádal o odklad. V roce 1896

Firemní štítky i hlavičky firemních papírů rovněž vypovídají o neshodě mezi bratry. Zatímco ještě do roku 1897 je název uváděn Brüder Brauner, o rok později je slovo Brüder přeškrtnuto a nadepsáno pouze Wilhelm, poslední vyhledaný štítek z roku 1913 uvádí název Brüder W. E. Brauner, Inhaber: Wilhelm Brauner. V jedné z žádostí adresovaných Správě liechtensteinského majetku se Wilhelm Brauner zmiňoval i o tom, že po rozdělení zemí roku 1919 výroba varhan zcela ležela ladem. Firma Wilhelm Brauner se snažila zachránit firmu i tím, že po roce 1923 začala vyrábět harmonia dle amerického vzoru.¹⁶ V souvislosti s novou výrobou harmonií žádal Wilhelm Brauner o finanční podporu ve výši 250 000 korun opět knížeti Liechtensteina a v žádosti se zmínil, že firma zaměstnává 12 pracovníků!¹⁷ Firma byla určitou dobu registrována jako obchod s dřívím, zřejmě rozprodávala materiály určené k výrobě varhan, definitivně pak skončila svou živnost 3. března 1927, kdy ji z rejstříku živností nechal kvůli dluhům vymazat Helmut Brauner.

Poslední roky Wilhelma Braunera byly poznamenány neblahou skutečností, která ovlivnila i jeho pracovní pozici. Z neznámých důvodů sepsal roku 1925 jakýsi hanopis na apoštola Pavla, jenž zaslal olomoucké konzistoři. Rovněž se nepohodl s uničovským farářem, který odmítl zvonit na pohřbu jeho sestry, jelikož přešla k baptistické víře. Brauner se s touto skutečností nedokázal smířit, proto se rozhodl z církve rovněž vystoupit. Tímto krokem si „zavřel dveře“ všech kostelů, jelikož nemohl být připouštěn k opravám a ladění varhan, čímž se živil po zrušení firmy. Wilhelm Brauner zemřel roku 1939 a byl pochován na městském hřbitově v Uničově.

V životě obou bratrů se zatím nepodařilo objasnit, kdy a kde byli varhanářskému řemeslu vyučeni. Možnou souvislost lze spatřit s varhanářem Josefem Braunerem z Oskavy nedaleko Uničova. Jiří Sehnal uvádí, že byl patrně předchůdcem firmy Brauner.¹⁸ Též by mohlo jít o pouhou shodu jmen.

Snaha o vystižení organologického obrazu varhan a specifik týkajících se firmy Brauner se opírá jednak o popis jednotlivých nástrojů a jednak vychází z informací získaných v archivních materiálech. Na základě těchto zjištění je možné vystihnout důležitá kritéria utvářející podobu firmy a její produkce, a to v souvislosti s teritoriálními specifiky na poli varhanářského trhu, konkurencí, ekonomickými a podnikatelskými aspekty a rovněž i obecnějšími kulturně-historickými činiteli.

Varhanářská firma bratrů Braunerů reprezentovala do jisté míry určitého solitéra mezi ostatními podniky a dílnami působícími koncem 19. století a počátkem 20. století na Moravě. Jedinečnost varhan firmy Brauner byla dána především specifickým charakterem její nástrojařské produkce. Šlo především o technické inovace, z nichž mnohé

se spor mezi bratry dokonce musel řešit soudně. Wilhelm byl bez nových zakázek a aby nemusel propouštět pracovníky, zahájil výrobu částí varhan do zásoby. Na nějakou dobu se také spojil s kolegou Swobodou.

¹⁶ V tomto oboru výroby nechal Wilhelm zaškolit svého syna Helmuta.

¹⁷ Žádost byla zamítnuta z důvodu mimořádných závazků knížecí renty.

¹⁸ Sehnal, Jiří: *Barokní varhanářství na Moravě. I. díl – varhanáři*, Brno, 2003, s. 47.

nechala firma patentovat na příslušných úřadech v Praze a Vídni.¹⁹ Všechny patenty registrovala firma Brauner pod svým jménem, konkrétně jako Wilhelm und Edmund Brauner. Jednotlivé patenty²⁰ vznikaly během relativně krátké doby mezi lety 1882–1897. Do konce své živnosti Braunerovi s dalšími registrovanými patenty již nepřišli, avšak vývoj technických inovací byl pro jejich činnost charakteristický i nadále. Tuto skutečnost potvrzuje i profil jejich firmy zaznamenaný v jisté propagační a informační brožuře.²¹ Za technické vynálezy a inovace, které představovaly mnohdy jedinečné koncepční řešení, získala firma řadu ocenění a uznání v podobě medailí, které si nechala poté tisknout i na hlavičku firemních tiskopisů.²² Jeden z patentů představuje patrně nejspecifičtější technickou inovací firmy – *Röhrenlade non plus ultra*. Patent spočívá ve využití tlakového vzduchu v rejstříkové kanceli ke snadnějšímu otevírání tónového ventilu, který je pákovým mechanismem propojen s vlastní trakturou. Použitím této vzdušnice mělo být dosaženo nejrychlejšího a nejpreciznějšího nasazení pišťal. I zde je však nutné konstatovat, že s dlouhodobým časovým odstupem se potvrdila kuželková vzdušnice jako spolehlivější systém s menším množstvím závad a jednodušší údržbou. Pišťaly varhan firmy Brauner se vyznačovaly výbornou intonací, tento fakt v kolaudačních zprávách několikrát potvrdil i varhaník a regenschori olomouckého chrámu sv. Václava Josef Nešvera.

Další specifičnost varhan bratří Braunerů se projevila na hracích stolech, které měly zvláštní rejstříková táhla a vlastní značení polohy rejstříku. Firma dále experimentovala se vzdušnicemi, což dokládá celá řada jejich nástrojů. Mimořádně zajímavé jsou v tomto smyslu varhany v Úsově, kde varhanáři užili mechanickou trakturu pro I. manuál a kombinaci traktury mechanicko-pneumatické pro II. manuál. Tento nástroj z roku 1885 byl před postavením do kostela v Úsově zaslán do Vídně, kde byl od 23. června do 5. čer-

¹⁹ Úřad patentového vlastnictví Praha a Österreichisches Patentamt Wien.

²⁰ Patent zvaný *Pneumatische Windlade für Orgeln* byl zaregistrován 14. prosince 1897 na císařském patentovém úřadě a vydán 2. května 1899. Další patenty bratří Braunerů jsou uloženy v Rakouském patentovém úřadě: 1. Privilegium 1882/000619 ze dne 8. srpna 1882, úřední číslo 32/001392, název patentu: *Zellenlade*, město Mährisch Neustadt; 2. Privilegium 1884/000718 ze dne 22. prosince 1884, úřední číslo 34/002502, název patentu: *Röhrenlade*, město Mährisch Neustadt; 3. Privilegium 1887/000663 ze dne 8. září 1887, úřední číslo 37/001702, název patentu: *Elektropneumatik und elektropneumatische Momentregistratur für Orgeln*, město Vídeň; 4. Privilegium 1890/000877 ze dne 25. září 1890, úřední číslo 40/002577, název patentu: *Orgelröhrenladen mit gravitierenden Hängelglasventilen*, město Mährisch Neustadt; 5. Privilegium 1897/001411 ze dne 27. listopadu 1897, úřední číslo 47/005092, název patentu: *Kastenlade*, město Mährisch Neustadt.

²¹ *Orgel-Disposition und Preise sammt Ausführungs-Bestimmungen der K. K. Auschl. priv. Kirchen- & Concert-Organbau - Anstalt von Brüder Brauner in Mahr. Neustadt, Olmütz, 1885.*

²² Hlavičkový papír firmy Brauner z roku 1913 vyniká šesti medailemi: Živnostenského spolku v Uničově a okolí založeného roku 1890; medailí Františka Josefa, rakouského císaře, krále českého a uherského; medailí arcivévod Karla Ludvíka; medailí Mezinárodní výstavy hudby a divadelnictví ve Vídni z roku 1892; Čestnou cenou c. k. obchodního ministerstva ve Vídni z roku 1881; medailí za zásluhy.

vence 1885 vystaven v Bösendorferově sále.²³ Zde se varhany těšily chvále nejpřednějších vídeňských hudebních a varhanních autorit, především Antona Brucknera.²⁴ Popis těchto varhan byl vytištěn i v největších rakouských konzervativních novinách Vaterland z července 1885.²⁵

Výrobní specifiky nebyla ani tak odrazem velikosti firmy, ale spíše výborného technologického a strojového zázemí. Ve výrobě bratři Braunerovi používali moderní technologie, např. parní stroje. Firma bratří Braunerů se však neprofilovala unifikovanou sériovou výrobou. Varhanáři hbitě reagovali na dobové trendy v oblasti konstrukce a výroby, což se pozitivně promítlo i do kolaudačních zpráv. Své nástroje stavěla firma po celé Moravě, ale i v Čechách se dochovaly výjimečné varhany. Největší nástroj, který kdy firma postavila, byly varhany pro plzeňskou synagogu. Ač jde o dnes poničený a nehrající nástroj, stále dokládá svou velikost v dispozici a řešení varhanního prospektu.²⁶ Varhany umístěné na západním kůru odděleném od modlitebny mají svým píšťalovým prospektem připomínat knihu Tóry. Firma rovněž stavěla v Rakousku, významná byla rekonstrukce reprezentativních varhan v chrámu Maria Treu ve Vídni.²⁷ Braunerovi zde rekonstruovali významné třimanuálové varhany Ferdinanda Buckowa z roku 1858, zasáhli do ladění, doplnili rejstříky a spravili měchy, navíc mechaniku II. manuálu opravili dvojím zvláštním regulačním šroubováním.²⁸ Jiné varhany ve vídeňské části Hernals firma uváděla přímo na svém prospektu jako jedinečné elektropneumatické varhany s 34 znějícími rejstříky.²⁹ Zajímavý nástroj též vzešel ze spolupráce s varhanářem Swobodou (viz výše). Jednomanuálové varhany byly postaveny v roce 1899 do pseudobarokní skříně, firma se těmito varhanami prezentovala na světové výstavě v Paříži a v roce 1901 byly postaveny do zábradlí kůru v renovované zámecké kapli. Výrobu varhan pro Schönbrunn i prostory

²³ Sehnal, Jiří: „Varhanářství“, in: Fukač, Jiří – Vysloužil, Jiří (ed.), *Slovník české hudební kultury*, Praha, 1997. srov. d'Elvert, Christian: „Orgelbau und Organistenkunst in Mähren und Österreich-Schlesien“, *Notizen-Blatt*, č. 10, 1887, s. 77.

²⁴ Zprávy zaznamenány v *Zeitschrift für Instrumentalbau*, Leipzig, Nr. 28, 1885.

²⁵ Tyto varhany dále popsal d'Elvert, Christian: „Die Orgelbau und Organistenkunst in Mähren und Österreich-Schlesien“, *Notizen-Blatt*, 1887, s. 77. Též jsou popsány ve zmíněné reklamní brožuře *Orgel-Disposition und Preise*.

²⁶ Frühauf, Tina. „...auch über ein Kuriosum muss berichtet werden. Orgeln in Synagogen Böhmens and Mährens“, *Die Böhmisches Länder als Orgellandschaft*, Praha, 2005.

²⁷ Lyko, Petr: „Slezské varhanářství a Vídeň. K varhanám Ferdinanda Buckowa v piaristickém chrámu Maria Treu“, in: Vičarová, Eva (ed.), *Hudba v Olomouci a na střední Moravě II*, Olomouc, 2008, s. 267–274.

²⁸ „Regulierschrauben“.

²⁹ „[...] Die bisher einzige elektrische Orgel in Oestereich zu Wien, Retemptoristenkirche in Hernals 1890 mit 24 klingenden Stimmen, 68 Registern samt 9 Koppelpzügen, Crescendo und Schwellwerk erbaut [...]“

budovy firmy Swodoba-Brauner lze spatřit na pohlednici,³⁰ kterou firma zvala veřejnost na možnost prohlídky tohoto nástroje.

Z rejstříkových dispozic, které jsou známy z dochovaných nástrojů či z návrhů uložených v archivech, lze vyvodit mnohá specifika. Varhany byly stavěny především k bohoslužebným účelům, jejich dispozice byla proto ovlivněna potřebou doprovodu chrámových skladeb. Na stavbu nástrojů však měly vliv též nové tendence ve stavbě romantických varhan (změna rejstříkových dispozic, pneumatická traktura, kuželková vzdušnice, crescendové válce, žaluzie, spojky, omezování vyšších alikvotních hlasů a mixtur, převaha osmistopových, šestnáctistopových rejstříků) a vliv ceciliánské (cyrilské) reformy (důraz na smykavé hlasy). Kolaudační zprávy Josefa Nešvery k varhanám firmy Brauner byly vždy kladné. Nešvera nejčastěji komentoval volbu rejstříků, jejich vzájemné kombinování a výslednou zvukovou barvu. Varhanní skříně byly nejčastěji koncipovány v pseudogotickém slohu s pseudogotickými ornamenty, hrací stoly stály vždy před varhanami tak, aby varhaník viděl směrem k oltáři, rozsah již chromatické klávesnice průměrně sahal od C do f³, v pedálu byl od C do d¹.

Základní rys v konstrukci varhan bratří Braunerů představují nestandardní a velmi progresivní technické inovace, v důsledku čehož je téměř každý jejich nástroj jedinečný. Jiné varhanářské firmy sice taktéž silně inovovaly, např. Riegerovi z Krnova, ale ti do běžné produkce tyto technické novinky nezahrnovali vždy. Firma Rieger se přidržovala kuželkové vzdušnice, Braunerovi měli naopak na vylepšené vzdušnice patentů několik. Karel Neusser stavěl také podle patentu membránovou vzdušnici, která však byla značně nespolehlivá. U firmy Brauner lze naopak bez větší nadsázky konstatovat, že takřka každý nástroj přinášel nějaké technické zlepšení.

Firma Brauner má v kontextu varhanářství poslední třetiny 19. století nezastupitelné místo. Svou technologickou a inovační dravostí a touhou po progresivitě vytvořila jedinečný typ varhanářské produkce, který se sice potýkal s mnohými nesnázemi v oblasti podnikatelské, ale zároveň dokázal v některých ohledech překročit zažitě zvyky ve stavbě varhan dané lokality a doby.

Vybrané varhany firmy Brauner:

1883 – Schaan (Lichtenštejnsko), 1884 – první pneumatické varhany v Prostějově, 1885 – první elektropneumatické varhany ve Štarnově, 1885 – Úsov, 1888 – Ruda nad Moravou, 1889 – Králíky, 1890 – první varhany s elektrickou trakturou ve Vídni – Hernals, 1890 – Rostoklaty, 1890 – Plzeň, 1892 – Grossarl, 1892 – Šumvald, 1895 – Weisbach, 1896 – Rohle, 1898 – Olomouc, sv. Michal, opraveny hlavní varhany a malé varhany na bočním kůru, 1898 – Damník, 1899 – Schönbrunn, 1899 – oprava varhan v Mohelnici, 1900 – Cotklyte, 1905 – oprava varhan v Uničově, 1906 – Zábřeh na Moravě, 1907

³⁰ ZAO, Sbírka firemních papírů Olomouc (nezpracovaný dodatek, nesignováno). Na pohlednici lze spatřit pohled na budovu zvenčí, varhanní sál na stavbu hotových nástrojů, prostor, kde se vyrábí kovové píšťaly a přímo proces jejich výroby, též je zde zachycena práce intonéra píšťal ve speciální místnosti pro tuto práci určené a výrobu dřevěných píšťal, kde je u stropu místnosti místo na zrání zásoby dřevěného materiálu.

- Plumlov, 1908 - Branná, 1908 - Křtiny, 1913 - Žulová, 1921 - Heřmanice, nejasná data - Určice, Bouzov - hradní kaple, Praha - Kolovraty, Uhřetěves, oprava varhan ve Vidni - Maria Treu

Die Orgelbaufirma Gebrüder Brauner in Uničov - ihre Spezifika und Bedeutung

Zusammenfassung

Die Orgelbauanstalt der Gebrüder Brauner aus Uničov stellt unter anderen am Ende des 19. und Anfang des 20. Jahrhunderts in Mähren tätigen Werkstätten gewissermaßen einen Einzelgänger dar. Die Einzigartigkeit der Orgeln der Firma Brauner wurde v. a. durch einen stark spezifischen Charakter deren Instrumentenproduktion geprägt. Die Firma war ihrerzeit ein modernes Unternehmen, das zwar nur einige Arbeiter beschäftigte, jedoch mit hochwertigem Maschinenbestand ausgestattet wurde, der die Nutzung von modernen Technologien erlaubte.

Die Instrumente der Orgelbauer Brauner ragten ihrerzeit durch technische Errungenschaften heraus, einige Erfindungen ließ sich die Firma patentieren. Die Konstruktionsinnovationen der Firma sind jedoch viel umfangreicher als die offiziell registrierten (patentierten) Erfindungen. Dank diesen außergewöhnlichen und sehr progressiven technischen Neuerungen stellte beinahe jedes Instrument der Firma ein einzigartiges Werk dar. Im Vergleich zu anderen Orgelbaufirmen (Gebrüder Rieger, Karel Neusser, Franz Kolb) kann man behaupten, dass die Firma Brauner wesentlich mehr mit Traktur, Windladen, Ausstattung von Spieltischen u. a. experimentierte. Die Kompliziertheit der einzelnen Teile der Orgel wirkte sich jedoch mit der Zeit negativ in größerer Störanfälligkeit Brauners Instrumente aus. Die Firma baute ihrerzeit konstruktiv hochwertige Instrumente mit charakteristischer Auswahl der Register. Einen unikaten Beweis ihrer Tätigkeit stellen die Orgel in Úsov oder in der Pilsner Synagoge dar, von Bedeutung ist auch z. B. die Rekonstruktion der berühmten Orgel F. Buckows in Wiener Kirche Maria Treu.

The Brauner Brothers organ builders in Uničov - their characteristics and importance

Summary

The Uničov organ builders, Brauner brothers enjoyed a unique position among organ makers active in late 19th century and early 20th century Moravia. Their uniqueness was mainly due to the strong instrument-specific nature of the company's production. The

company prided itself on being a modern enterprise which, though employing only a few workers, used the highest quality equipment and advanced production technology.

In their time, the Brauner Brothers excelled in technical refinements, and many of their inventions were patented. These patents are registered in Prague and Vienna. Companies with innovative design are far more extensive than those introducing technical innovations such as those of Brauner. Compared with other organ building firms (Gebrüder Rieger, Karel Neusser, Franz Kolb) Brauner experimented much more extensively with the moving parts of the instrument. With the passage of time this complexity of individual parts of the organ, also led however, to a greater failure rate of Brauner Brothers instruments. At that time, the company built quality instruments designed with a distinctive selection of registers. Among the unique legacy of their activities are the organs in Úsov and the synagogue in Pilsen. A significant example of Brauner Bros. organ reconstruction is the celebrated instrument by F. Buckow in Vienna's Church of Maria Treu.

Schlüsselworte

Wilhelm Brauner; Edmund Brauner; Orgelbau; Orgel; Patente; Uničov (Mährisch Neustadt); Úsov.

Keywords

Wilhelm Brauner; Edmund Brauner; Organ building; Organs; Patents; Uničov (Mährisch Neustadt); Úsov.